

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 202/03-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. januára 2004 v senáte zloženom z predsedu Jána Klučku a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Alexandra Bröstla, o sťažnosti Slovenského plynárenského priemyslu, a. s., Mlynské nivy 44/a, Bratislava, zastúpeného advokátom Mgr. M. H., Ž., vo veci porušenia základného práva Slovenského plynárenského priemyslu, a. s., odštepného závodu Žilina, Závodská cesta 26/2949, Žilina, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1802/97 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Slovenského plynárenského priemyslu, a. s., odštepného závodu Žilina, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1802/97 porušené bolo.

2. Slovenskému plynárenskému priemyslu, a. s., odštepnému závodu Žilina, p r i z n á v a finančné zadosťučinenie 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Slovenskému plynárenskému priemyslu, a. s., odštepnému závodu Žilina, p r i z n á v a náhradu trov konania vo výške 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún), ktoré je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť na účet advokáta Mgr. M. H. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. septembra 2003 doručená sťažnosť Slovenského plynárenského priemyslu, a. s., Mlynské nivy 44/a, Bratislava, odštepného závodu Žilina (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. M. H., Ž., vo veci porušenia základného práva Slovenského plynárenského priemyslu, a. s. odštepného závodu Žilina, Závodská cesta 26/2949, Žilina, na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1802/97.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že 11. decembra 1997 podal okresnému súdu žalobu o uloženie povinnosti urobiť vhodné a primerané opatrenia na odvrátenie hroziaceho nebezpečenstva. Pretože okresný súd vo veci nekonal, sťažovateľ podal 28. apríla 2000 sťažnosť predsedovi okresného súdu na prieťahy v konaní podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbe prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov. V odpovedi na sťažnosť predseda okresného súdu

argumentoval množstvom vecí, ktoré pripadajú na jedného sudcu, a nedostatočným personálnym obsadením súdu.

Okresný súd urobil prvý procesný úkon vo veci - výzvu na predloženie dokladov - až 28. marca 2001. Sťažovateľ vyžiadané doklady predložil 7. mája 2001 a 5. decembra 2002 doplnil odôvodnenie žaloby. Do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo nariadené pojednávanie ani vo veci právoplatne rozhodnuté.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a aby vydal tento nález:

„1. Základné právo Slovenského plynárenského priemyslu, a. s., Bratislava, OZ Žilina na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1802/97 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Žiline sa v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1802/97 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Slovenskému plynárenskému priemyslu, a. s., Bratislava, OZ Žilina priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 300. 000,- Sk, ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd v Žiline je povinný uhradiť právnenému zástupcovi sťažovateľa trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava; sťažnosť; 1 úkon za 4.270,- Sk + 128,- Sk režijný paušál) vo výške 8.796,- Sk do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa ...“.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom zisťoval,

či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 cit. zákona. Keďže existenciu takýchto dôvodov nezistil, rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval okresný súd, aby sa vyjadril k sťažnosti a k otázke, či sa má vo veci konať ústne pojednávanie. Na vyjadrenie k ústnemu pojednávaniu vyzval ústavný súd aj sťažovateľa.

Okresný súd a aj sťažovateľ ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Okresný súd k sťažnosti sťažovateľa uviedol:

„Vec napadla na Okresný súd v Žiline dňa 12. 12. 1997 a podľa rozvrhu práce platného pre rok 1997 s účinnosťou od 12. 12. 1997 bola zapísaná do registra C a pod sp. zn. 8 C 1802/97 bola pridelená na prejedávanie a rozhodovanie JUDr. J. U.. Dňa 18. 1. 2001 bol odporkyni doručený opis návrhu na vyjadrenie. Odporkyňa sa vyjadrila k návrhu podaním zo dňa 17. 4. 2001 a navrhovateľ dňa 7. 5. 2001 pripojil do spisu fotokópie listinných dôkazov vzťahujúcich sa k predmetu sporu. Dňa 5. 12. 2002 navrhovateľ doplnil odôvodnenie žaloby. Uznesením Okresného súdu v Žiline č. k. 8 C 1802/97-95 zo dňa 1. 12. 2003 bolo konanie vo veci zastavené a zároveň súd rozhodol, že po právoplatnosti tohto rozhodnutia bude vec postúpená na konanie Obci Dolný Hričov ako stavebnému úradu. Od toho času nebol vo veci urobený žiaden úkon.

I keď je nesporné, že v tomto konaní došlo k prieťahom vo vybavovaní veci, rozhodne neboli subjektívneho charakteru. Napriek tomu, že Ústava SR vo svojom článku 42 ods. 2 garantuje občanom SR prerokovanie veci na súde bez zbytočných prieťahov, orgány štátnej správy súdov, ktorými sú v zmysle zák. č. 80/1992 Zb. v platnom znení Ministerstvo spravodlivosti SR, predsedovia a podpredsedovia okresného a krajského súdu, dlhodobo na tunajšom súde nevytvárali sudcom podmienky na riadny výkon súdnictva, najmä čo sa týka personálneho obsadenia a technického vybavenia súdu.“

Túto skutočnosť okresný súd odôvodnil ďalej štatistickými ukazovateľmi.

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa procesných úkonov okresného súdu zistil ústavný súd z predloženého predmetného spisu.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritéria, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

Pri uplatnení týchto kritérií však ústavný súd súčasne berie do úvahy, že ich aplikácia je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že „súd bol celkovo nečinný a od podania žalobného návrhu neuskutočnil vo veci žiadne úkony“ (II. ÚS 4/03). Ako zo sťažnosti, tak aj z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 1802/97 vyplynulo, že ide o takýto prípad, keďže po podaní žaloby 12. decembra 1997 bol okresný súd nečinný až do 18. januára 2001, keď až po uplynutí troch rokov urobil prvý procesný úkon, a to požiadal odporkyňu o vyjadrenie k žalobe, ktorá na túto žiadosť reagovala 17. apríla 2001. Okresný súd ako v poradí druhý procesný úkon urobil až 1. decembra 2003, keď rozhodol o zastavení konania (keď ešte predtým sťažovateľ 5. decembra 2002 doplnil svoju žalobu). Pritom nie je preukázané ani to nevyplýva z vyjadrenia okresného súdu, že by postupu okresného súdu bránila zákonná prekážka, pričom okresný súd vo svojom vyjadrení ako dôvody jeho nečinnosti uvádza také, ktoré nemôžu ísť na ťarchu sťažovateľa (vysoký počet nevybavených vecí). Z uvedeného ústavný súd uzavrel, že v konaní sp. zn.

8 C 1802/97 pred okresným súdom sa od decembra 1997 uskutočnili len dva procesné úkony tohto súdu, neuskutočnilo sa žiadne meritórne pojednávanie, pričom na doterajšej dobe konania sa sťažovateľ žiadnym spôsobom nepodieľal. Z doterajšieho priebehu konania súčasne vyplynulo, že súd ešte ani nezisťoval základné skutočnosti, ktoré by mu mohli slúžiť ako podklad pre jeho budúce rozhodnutie, napriek tomu, že by jeho ďalšiemu postupu bola bránila akceptovateľná zákonná prekážka. Z tohto dôvodu ústavný súd rozhodol, že v konaní sp. zn. 8 C 1802/97 pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Hoci ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa a sťažovateľ požadoval, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať, ústavný súd vzhľadom na to, že okresný súd 1. decembra 2003 rozhodol o zastavení napadnutého konania, takúto povinnosť okresnému súdu svojim rozhodnutím neuložil, lebo táto požiadavka sťažovateľa v čase rozhodovania ústavného súd nebola aktuálna.

2. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti požadoval primerané finančné zadosťučinenie vo výške 300 000 Sk. Svoju požiadavku odôvodnil tým, že skutočnosť, že vo veci nebolo do dňa podania sťažnosti právoplatne rozhodnuté, „má negatívny vplyv na dobré meno, resp. dobrú povesť sťažovateľa, ktorý sa, hoci bez svojho zavinenia dostáva do pozície subjektu, ktorému nezáleží na možných škodách na zdraví či majetku.“.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu v konaní sp. zn. 8 C 1802/97 berúc do úvahy, že sťažovateľ sa o predĺženie tejto doby zásadne nepričinil, a zohľadňujúc konkrétne okolnosti a povahu prípadu vrátane pozície sťažovateľa, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti, ústavný súd považoval priznanie sumy 60 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

3. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli právnomu zástupcovi sťažovateľa advokátovi Mgr. M. H. vo výške 8 800 Sk (§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2002, ktorá bola 12 811 Sk. Náhrada bola priznaná za dva úkony po 4 270 Sk a 130 Sk režijný paušál.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2004